

```
In [2]: import numpy as np
import numpy.linalg as la
import matplotlib.pyplot as plt
import matplotlib.lines as lns

In [3]: def plot_function(interval,fun):
    a=interval[0]
    b=interval[1]

    x=np.linspace(a-3,b+3,100)
    y1=fun(x)

    plt.figure(figsize=(15, 10))
    plt.plot(x,y1)
    plt.plot(x,np.zeros(x.size))

def draw_point(p,itr,mark,txt):
    plt.plot(p[0],p[1],mark,linewidth=10)
    plt.text(p[0],p[1],txt+str(itr),fontsize = 16)

def plot_function_with_points(interval,fun):
    plot_function(interval,fun)

    a=interval[0]
    b=interval[1]

    draw_point([a,0],0,'bo','a')
    draw_point([b,0],0,'bo','b')
    draw_point([a,fun(a)],0,'bo','f(a)')
    draw_point([b,fun(b)],0,'bo','f(b)')
```

Rešavanje nelinearnih jednačina

Tema današnjeg predavanja su numeričke metode za rešavanje jednačina kod kojih zavisnost između promenljivih nije linearna.

Jedan primer nelinearne jednačine je kvadratna jednačina:

$$ax^2 + bx + c = 0$$

Kvadratna jednačina ima analitičko rešenje:

$$x = \frac{-b \pm \sqrt{b^2 - 4ac}}{2a}.$$

Međutim, postoji veliki broj nelinearnih jednačina u realnim problemima (recimo detekcija kolizija) koje nemaju analitičko rešenje. U tom slučaju koristimo numeričke metode.

Uvodna napomena:

Na ovom predavanju rešavanje nelinearne jednačine posmatraćemo kao određivanje nule funkcije, odnosno određivanje tačke x za koju važi $f(x) = 0$.

Na primer, tačka x za koju važi $\cos(x) = x$ je ista tačka x za koju važi $\cos(x) - x = 0$.

Numeričke metode za rešavanje nelinearnih jednačina

Postoji dve vrste metoda:

1. Zatvorene, kod kojih moramo znati zatvoreni interval da bi mogli da upotrebimo metodu.
2. Otvorene, kod koji metoda možemo da upotrebimo sa proizvoljnim početnim rešenjem.

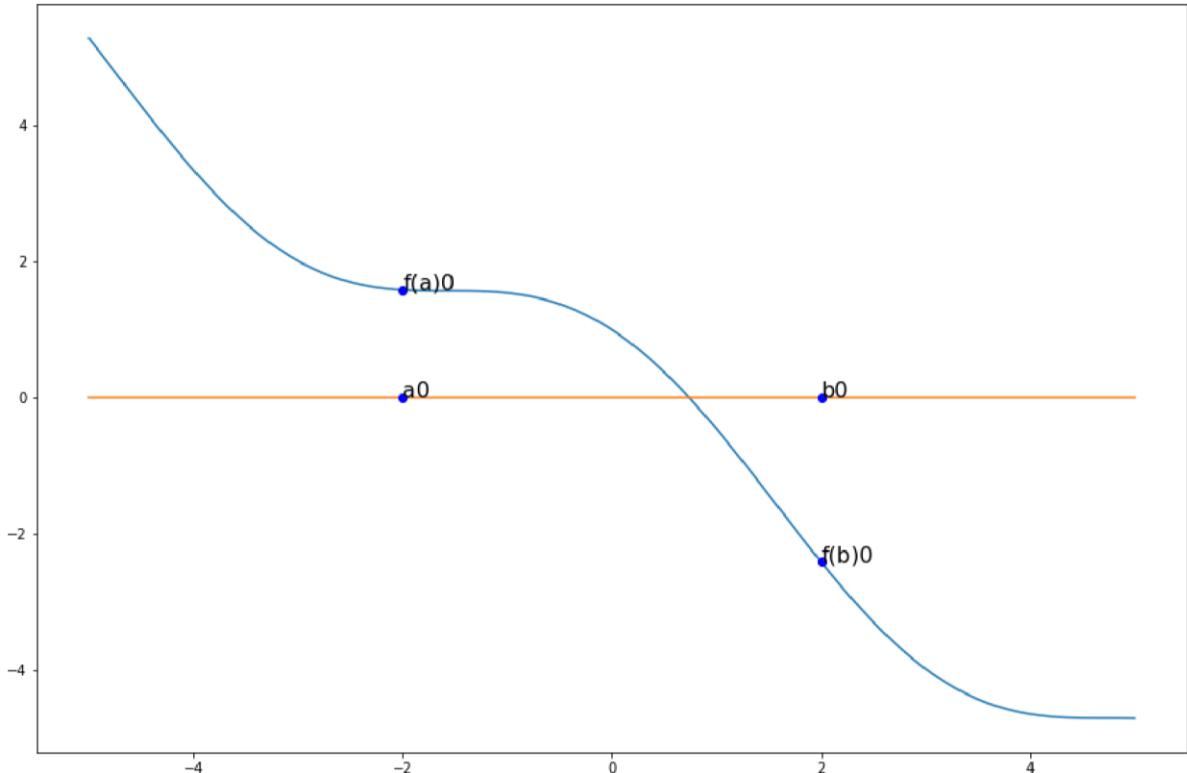
Metoda polovljenja

Najednostavnija metoda. Spada u zatorene metode, odnosno moramo da znamo neki početni interval $[a, b]$ u kome se nalazi rešenje.

Da bi mogli da koristimo metodu polovljenja, na intervalu $[a, b]$ funkcija $f(x)$ čiju nulu tražimo mora da bude neprekidna i da seče x -osu bar u jednoj tački (da ima nulu na tom zatvorenom intervalu).

Na primer, funkcija $\cos(x) - x$ ima jednu nulu na intervalu $[-2, 2]$

```
In [4]: plot_function_with_points([-2, 2], lambda x: np.cos(x)-x)
```


Algoritam metode polovljenja

1. Proveravamo da li važi $f(a)f(b) < 0$, ako ne važi ovde završavamo algoritam

Ponavljamo

2. Odredimo polovinu interavala $[a, b]$:

$$c = \frac{a+b}{2}$$

3. Proveravamo da li važi $f(c) = 0$, ako važi pronašli smo rešenje i ovde završavamo algoritam.

4. Proveravamo u kom intervalu od dva ponuđena $[a, c]$ i $[c, b]$ funkcija menja znak, na primer proverimo da li važi:

$$f(a)f(c) < 0$$

5. Nastavljamo da delimo interval u kome funkcija menja znak, odnosno radimo jedno od $a = c$ ili $b = c$.

Kraj ponavljanja

6. Vraćamo c kao rešenje

Primer: Rešavamo jedančinu $x + 3 = 0$ na intervalu $[-4, 0]$. Rešenje je $x = -3$.

Očigledno je da je $x + 3 = 0$ linearna jednačina, ali je namerno odabrana za lakšu ilustraciju metode.

Provera početnog uslova

```
In [6]: a=-4  
b=0  
f=lambda x: x+3  
fa=f(a)  
fb=f(b)  
print(fa)  
print(fb)  
fa*fb<0
```

-1
3

Out[6]: True

Iteracija 1.

```
In [7]: c=(a+b)/2  
fc=f(c)  
fc==0
```

Out[7]: False

```
In [8]: fa*fc<0
```

Out[8]: True

```
In [9]: b=c
```

Iteracija 2.

```
In [11]: fa=f(a)  
fb=f(b)  
c=(a+b)/2  
fc=f(c)  
print(c)  
print(f(c))  
fc==0
```

-3.0
0.0

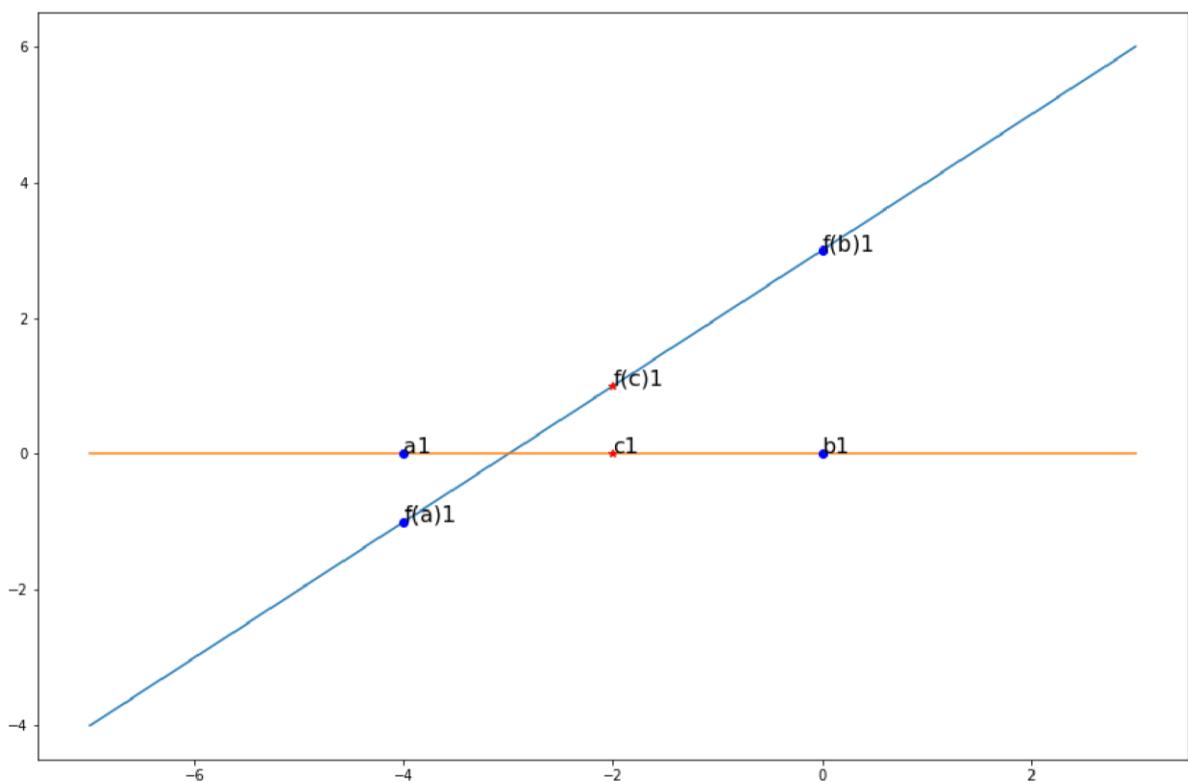
Out[11]: True

Pogledaćemo prvo vizualizaciju metode polovljenja pre nego što krenemo na pisanje koda.

```
In [12]: def polovljenje_viz(a,b,maxIter,tacnost,funkcija):  
    plot_function([a,b],funkcija)  
    c=a  
    if funkcija(a)*funkcija(b) < 0:  
        for i in range(1,maxIter+1):  
            draw_point([a,0],i,'bo','a')  
            draw_point([b,0],i,'bo','b')  
            draw_point([a,funkcija(a)],i,'bo','f(a)')  
            draw_point([b,funkcija(b)],i,'bo','f(b)')  
  
            c=(a+b)/2  
            fc=funkcija(c)  
  
            draw_point([c,0],i,'r*','c')  
  
            if(fc==0 or np.abs(b-a)<tacnost):  
                break  
            else:  
                if funkcija(c)*funkcija(a) < 0:  
                    b=c  
                else:  
                    a=c  
            draw_point([c,fc],i,'r*','f(c)')  
    return c  
return 'greska'
```

```
In [13]: x = polovljenje_viz(-4, 0, 1, 10**-5, lambda x: x+3)
print(x)
```

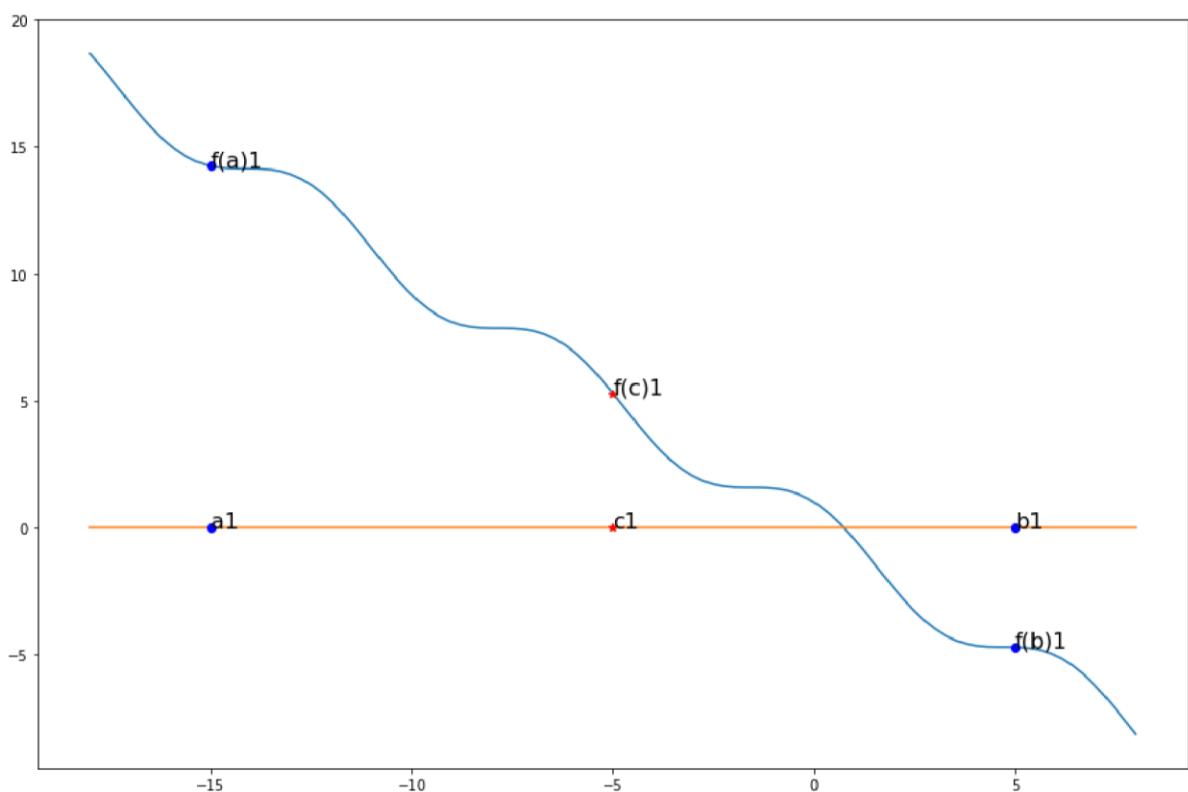
-2.0

Metodu ćemo sada ilustrovati na primer jedančine $\cos(x) - x$ na intervalu $[-15, 5]$.

```
In [14]: x = polovljenje_viz(-15, 5, 1, 10**-5, lambda x: np.cos(x)-x)
print(x)
```

-5.0

Pogledati animaciju za metodu polovljenja sa slajdova.

Pišemo kod za metodu polovljenja.

Spajamo kod koji smo gore pisali za primer $x + 3$ u jednu celinu:

```
In [49]: def polovljenje(a,b,maxIter,tacnost,funkcija):
    print("iter\t a\t b\t c\t |b-a|")
    c=a
    if funkcija(a)*funkcija(b) < 0:
        for i in range(1,maxIter+1):
            c=(a+b)/2
            fc=funkcija(c)

            tmp_str = "%1f \t %.8f \t %.8f \t %.8f \t %.8f" % (i,a,b,c,np.abs(b-a))
            print(tmp_str)

            if(fc==0 or np.abs(b-a)<tacnost):
                break
            else:
                if funkcija(c)*funkcija(a) < 0:
                    b=c
                else:
                    a=c
    return c
return 'greska'
```

```
In [50]: x = polovljenje(-15,5,30,10**-5,lambda x: np.cos(x)-x)
print(x)
```

iter	a	b	c	b-a
1.0	-15.00000000	5.00000000	-5.00000000	20.00000000
2.0	-5.00000000	5.00000000	0.00000000	10.00000000
3.0	0.00000000	5.00000000	2.50000000	5.00000000
4.0	0.00000000	2.50000000	1.25000000	2.50000000
5.0	0.00000000	1.25000000	0.62500000	1.25000000
6.0	0.62500000	1.25000000	0.93750000	0.62500000
7.0	0.62500000	0.93750000	0.78125000	0.31250000
8.0	0.62500000	0.78125000	0.70312500	0.15625000
9.0	0.70312500	0.78125000	0.74218750	0.07812500
10.0	0.70312500	0.74218750	0.72265625	0.03906250
11.0	0.72265625	0.74218750	0.73242188	0.01953125
12.0	0.73242188	0.74218750	0.73730469	0.00976562
13.0	0.73730469	0.74218750	0.73974609	0.00488281
14.0	0.73730469	0.73974609	0.73852539	0.00244141
15.0	0.73852539	0.73974609	0.73913574	0.00122070
16.0	0.73852539	0.73913574	0.73883057	0.00061035
17.0	0.73883057	0.73913574	0.73898315	0.00030518
18.0	0.73898315	0.73913574	0.73905945	0.00015259
19.0	0.73905945	0.73913574	0.73909760	0.00007629
20.0	0.73905945	0.73909760	0.73907852	0.00003815
21.0	0.73907852	0.73909760	0.73908806	0.00001907
22.0	0.73907852	0.73908806	0.73908329	0.00000954
	0.7390832901000977			

```
In [51]: x = polovljenje(-4,0,10,10**-5,lambda x: x+3)
print(x)
```

iter	a	b	c	b-a
1.0	-4.00000000	0.00000000	-2.00000000	4.00000000
2.0	-4.00000000	-2.00000000	-3.00000000	2.00000000
	-3.0			

Konvergencija metode polovljenja

Metoda polovljenja ima garantovanu konvergenciju jer počinje od zatvorenog intervala koji sadrži rešenje, a metod tako funkcioniše da će sigurno stići do rešenja ili toliko malog intervala da ga nema smisla više poloviti.

Brzina konvergencije

Brzina konvergencije meri kojom brzinom opada greška (rastojanje između trenutnog i tačnog rešenja) kroz iteracije metoda.

Brzina se izražava kao oblik funkcije kojoj približno odgovara opadanje greške kroz iteracije.

Na primer, ako opadanje greške prati skoro pravu liniju kažemo da metoda konvergira linearno.

Ako prati funkciju $f(x) = x^2$ kažemo da konvergira kvadratno itd. Očigledno je da je kvadratna konvergencija bolja od linearne itd.

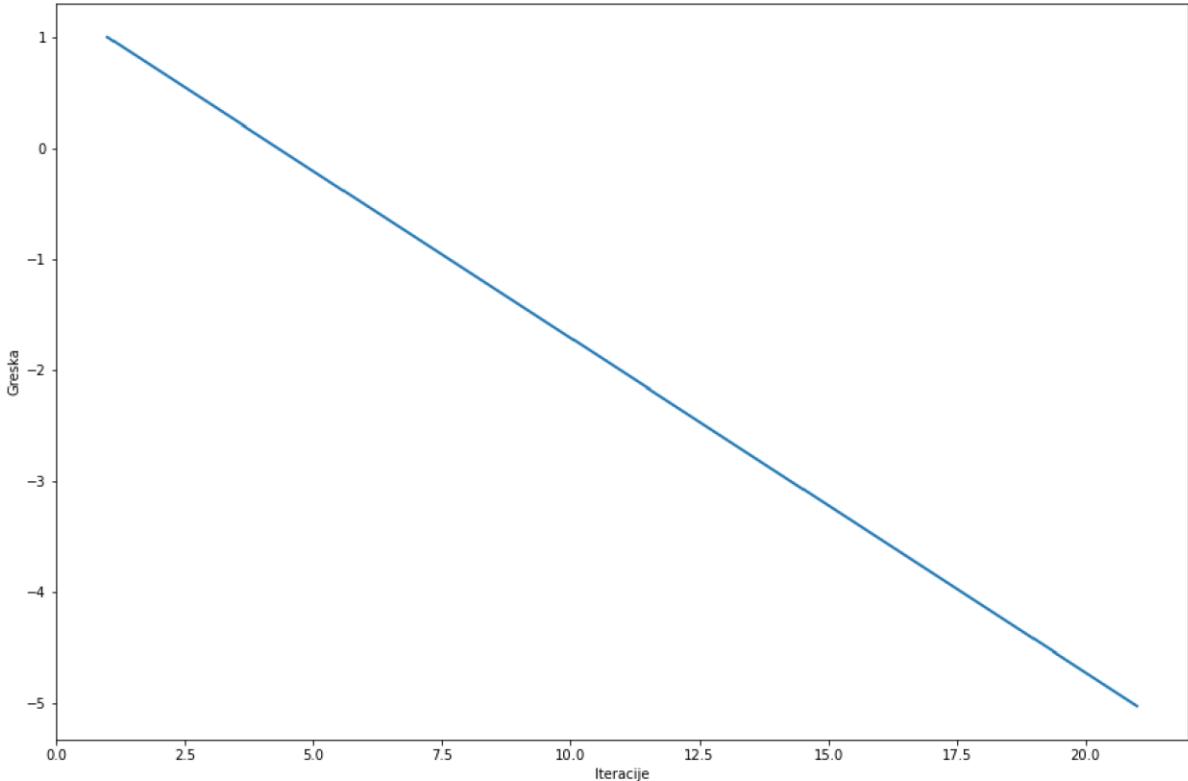
```
In [19]: def polovljenje_konvergencija(a,b,maxIter,tacnost,funkcija,ax):
    c=a
    greske=[]
    if funkcija(a)*funkcija(b) < 0:
        for i in range(1,maxIter+1):
            c=(a+b)/2
            fc=funkcija(c)

            #tmp_str = "%.8f \t %.8f \t %.8f" % (a,b,c)
            #print(tmp_str)

            if(fc==0 or np.abs(b-a)<tacnost):
                break
            else:
                if funkcija(c)*funkcija(a) < 0:
                    b=c
                else:
                    a=c
            greske.append(np.abs(a-b))
    if ax is None:
        fig, ax = plt.subplots(figsize=(15, 10))
    ax.plot(np.arange(1,len(greske)+1),np.log10(greske), linewidth= 2)
    ax.set_xlabel("Iteracije")
    ax.set_ylabel("Greška")
    return ax
```

Prikazaćemo na koji način opada veličina intervala $[a, b]$ što se može grubo može smatrati greškom za primer jednačine $\cos(x) - x$

```
In [20]: x=polovljenje_konvergencija(-15,5,100,10**-5,lambda x: np.cos(x)-x,None)
```


Vidimo da greška opada kao prava linija što ilustruje da je konvergencija metode polovljenja linearna.

Metoda sečice

Mana metode polovjenja to što ne koristi vrednosti već samo znak funkcije $f(x)$ u svom algoritmu.

Metoda sečice koristi funkciju vrednosti funkcije $f(x)$.

Ideja je da prilikom traženja nule $f(x)$ zamenimo pravom na malom intervalu (linearna interpolacija).

Umesto da tražimo nulu $f(x)$ koja može biti komplikovanog oblika, tražimo nulu prave koja je jednostavna.

Algoritam metode sečice

Imamo dve tačke x_1 i x_2 i funkciju $f(x)$ čiju nulu određujemo.

Cilj nam je da pronađemo tačku gde prava između tačaka $(x_1, f(x_1))$ i $(x_2, f(x_2))$ seče x-osu.

Ako imamo pravu $y = kx + n$ ona tačku u kojoj seče x-osu možemo odrediti na sledeći način:

$$\begin{aligned}y &= kx + n \\y &= 0 \\0 &= kx + n \\x &= -\frac{n}{k}\end{aligned}$$

Određujemo sada jednačinu prave $y = kx + n$ kroz tačke $(x_1, f(x_1))$ i $(x_2, f(x_2))$:

$$\begin{aligned}f(x_1) &= kx_1 + n \\f(x_2) &= kx_2 + n\end{aligned}$$

Oduzimamo drugu od prve jednačine:

$$f(x_1) - f(x_2) = k(x_1 - x_2)$$

Određujemo k :

$$k = \frac{f(x_1) - f(x_2)}{x_1 - x_2}$$

Određujemo n zamenom k u prvu jednačinu:

$$\begin{aligned}f(x_1) &= \frac{f(x_1) - f(x_2)}{x_1 - x_2} x_1 + n \\n &= f(x_1) - \frac{f(x_1) - f(x_2)}{x_1 - x_2} x_1\end{aligned}$$

Određujemo tačku x_3 kao tačku u kojoj prava između $(x_1, f(x_1))$ i $(x_2, f(x_2))$ seče x-osu:

$$\begin{aligned} x_3 &= -\frac{n}{k} \\ x_3 &= -\frac{f(x_1) - \frac{f(x_1) - f(x_2)}{x_1 - x_2} x_1}{\frac{f(x_1) - f(x_2)}{x_1 - x_2}} \\ x_3 &= x_1 - \frac{f(x_1)}{\frac{f(x_1) - f(x_2)}{(x_1 - x_2)}} \\ x_3 &= x_1 - f(x_1) \frac{x_1 - x_2}{f(x_1) - f(x_2)} \end{aligned}$$

Ako sada umesto x_3, x_2 ix x_1 redom pišemo x_{n+1}, x_n ix x_{n-1} dobijamo opštu formulu za metodu sečice:

$$x_{n+1} = x_{n-1} - f(x_{n-1}) \frac{x_{n-1} - x_n}{f(x_{n-1}) - f(x_n)}$$

Primer: Primeničemo sada metodu sečice na funkciju $f(x) = x^2 - 2$ za početne vrednosti $x_1 = 0$ i $x_2 = 3$.

$$x_{n+1} = x_{n-1} - f(x_{n-1}) \frac{x_{n-1} - x_n}{f(x_{n-1}) - f(x_n)}$$

$$\begin{aligned} x_3 &= x_1 - f(x_1) \frac{x_1 - x_2}{f(x_1) - f(x_2)} \\ f(x_1) &= f(0) = 0^2 - 2 = -2 \\ f(x_2) &= f(3) = 3^2 - 2 = 7 \\ x_3 &= 0 - (-2) \frac{-0 - 3}{-2 - 7} = \frac{2}{3} \end{aligned}$$

```
In [21]: def secica_viz(a,b,maxIter,tacnost,funkcija):
    plot_function([a,b],funkcija)
    for i in range(1,maxIter+1):
        draw_point([a,0],i,'bo',"a")
        draw_point([b,0],i,'bo',"b")
        draw_point([a,funkcija(a)],i,'bo',"f(a)")
        draw_point([b,funkcija(b)],i,'bo',"f(b)")

        fa=funkcija(a)
        fb=funkcija(b)

        k=(fb-fa)/(b-a)
        n=fb-k*b
        c=-n/k

        fc=funkcija(c)

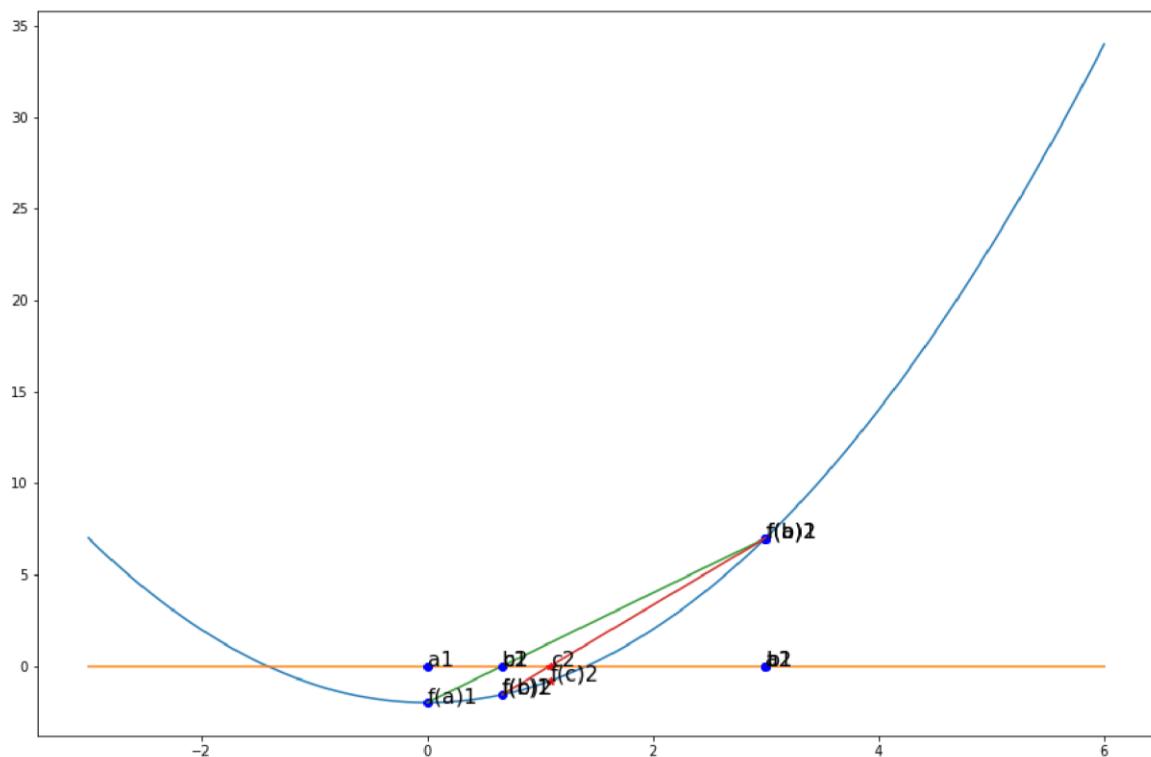
        if np.abs(fc)<tacnost:
            break
        tmp_x=np.linspace(np.min([a,b]),np.max([a,b]),100)
        plt.plot(tmp_x,k*tmp_x+n)

        draw_point([c,0],i,'r*',"c")

        a=b
        b=c
        draw_point([c,fc],i,'r*',"f(c)")

    return c
```

```
In [22]: x = secica_viz(0,3,2,10**-5,lambda x: x**2-2)
```


$$x_4 = x_2 - f(x_2) \frac{x_2 - x_3}{f(x_2) - f(x_3)}$$

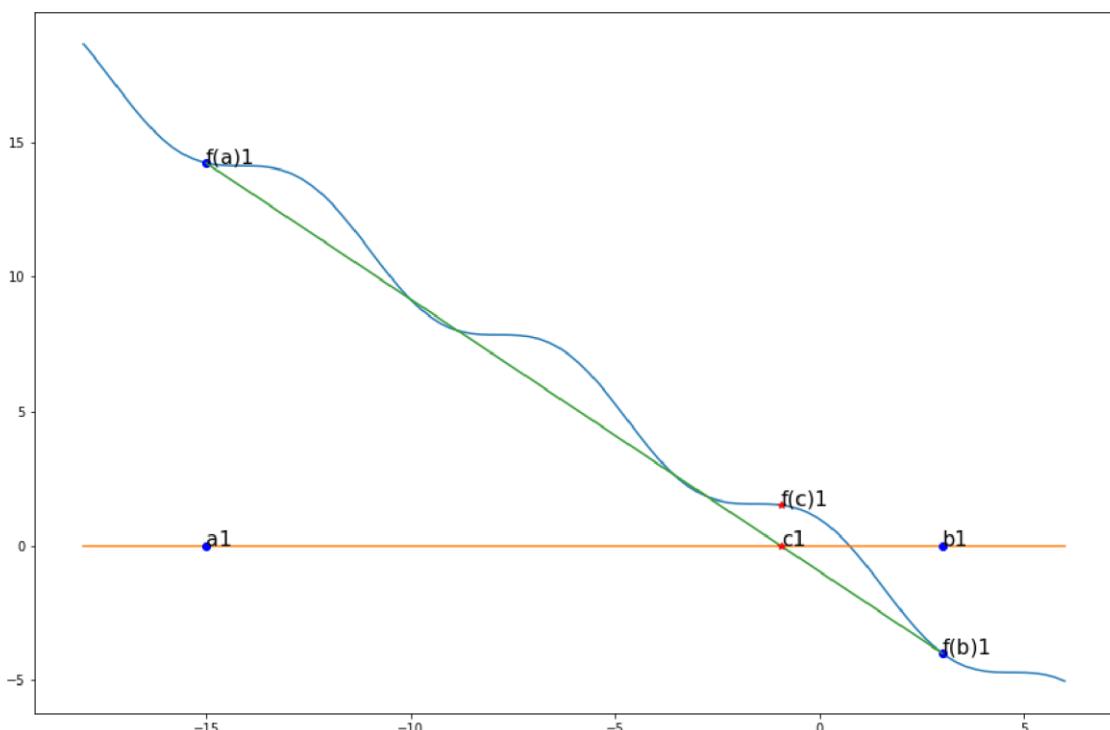
$$f(x_2) = 7$$

$$f(x_3) = f\left(\frac{2}{3}\right) = \left(\frac{2}{3}\right)^2 - 2 = -\frac{14}{9}$$

$$x_4 = 3 - 7 \frac{3 - \frac{2}{3}}{7 + \frac{14}{9}} = 3 - 7 \frac{3}{11} = \frac{12}{11}$$

```
In [23]: x = secica_viz(-15,3,1,10**-5,lambda x: np.cos(x)-x)
print(x)
```

-0.9395866705847193

Pišemo kod za metodu sečice.

```
In [35]: def secica(a,b,maxIter,tacnost,funkcija):
    print("iter\tx1\tx2\tx3\tf(x3)")
    for i in range(1,maxIter+1):
        fa=funkcija(a)
        fb=funkcija(b)

        k=(fb-fa) / (b-a)
        n=fb-k*b
        c=-n/k

        fc=funkcija(c)

        tmp_str = "%.1f \t %.8f \t %.8f \t %.8f" % (i,a,b,c,fc)
        print(tmp_str)

    if np.abs(fc)<tacnost:
        break

    a=b
    b=c
return c
```

```
In [36]: x = secica(-15,3,10,10**-5,lambda x: np.cos(x)-x)
print(x)
```

iter	x1	x2	x3	f(x3)
1.0	-15.00000000	3.00000000	-0.93958667	1.52970843
2.0	3.00000000	-0.93958667	0.15221505	0.83622259
3.0	-0.93958667	0.15221505	1.46873690	-1.36685456
4.0	0.15221505	1.46873690	0.65192760	0.14298816
5.0	1.46873690	0.65192760	0.72928272	0.01636983
6.0	0.65192760	0.72928272	0.73928356	-0.00033210
7.0	0.72928272	0.73928356	0.73908470	0.00000072
	0.7390847015697208			

```
In [53]: x = secica(-15,3,10,10**-5,lambda x: np.cos(x)-x)
print(x)
x = polovljenje(-15,5,30,10**-5,lambda x: np.cos(x)-x)
print(x)
```

iter	x1	x2	x3	f(x3)
1.0	-15.00000000	3.00000000	-0.93958667	1.52970843
2.0	3.00000000	-0.93958667	0.15221505	0.83622259
3.0	-0.93958667	0.15221505	1.46873690	-1.36685456
4.0	0.15221505	1.46873690	0.65192760	0.14298816
5.0	1.46873690	0.65192760	0.72928272	0.01636983
6.0	0.65192760	0.72928272	0.73928356	-0.00033210
7.0	0.72928272	0.73928356	0.73908470	0.00000072
	0.7390847015697208			
iter	a	b	c	b-a
1.0	-15.00000000	5.00000000	-5.00000000	20.00000000
2.0	-5.00000000	5.00000000	0.00000000	10.00000000
3.0	0.00000000	5.00000000	2.50000000	5.00000000
4.0	0.00000000	2.50000000	1.25000000	2.50000000
5.0	0.00000000	1.25000000	0.62500000	1.25000000
6.0	0.62500000	1.25000000	0.93750000	0.62500000
7.0	0.62500000	0.93750000	0.78125000	0.31250000
8.0	0.62500000	0.78125000	0.70312500	0.15625000
9.0	0.70312500	0.78125000	0.74218750	0.07812500
10.0	0.70312500	0.74218750	0.72265625	0.03906250
11.0	0.72265625	0.74218750	0.73242188	0.01953125
12.0	0.73242188	0.74218750	0.73730469	0.00976562
13.0	0.73730469	0.74218750	0.73974609	0.00488281
14.0	0.73730469	0.73974609	0.73852539	0.00244141
15.0	0.73852539	0.73974609	0.73913574	0.00122070
16.0	0.73852539	0.73913574	0.73883057	0.00061035
17.0	0.73883057	0.73913574	0.73898315	0.00030518
18.0	0.73898315	0.73913574	0.73905945	0.00015259
19.0	0.73905945	0.73913574	0.73909760	0.00007629
20.0	0.73905945	0.73909760	0.73907852	0.00003815
21.0	0.73907852	0.73909760	0.73908806	0.00001907
22.0	0.73907852	0.73908806	0.73908329	0.00000954
	0.7390832901000977			

Konvergencija metode sečice

Konvergencija metode sečice je super-linearna.

To znači da se odnos greške i iteracija menja linearno, tj. $greska = k \cdot itreacija + n$, ali se k kod metode sečice smanjuje kroz iteracije, dakle konvergencija je sve brža. Na primer na početku može da važi $greska = k_1 \cdot itreacija + n$, a posle nekoliko iteracija $greska = k_2 \cdot itreacija + n$ itd.

Kod metode polovljenja vrednost k se ne menja kroz iteracije, odnosno trenutna greška je uvek polovina prethodne greške.

```
In [54]: def secica_konvergencija(a,b,maxIter,tacnost,funkcija,ax):
    greske=[]
    for i in range(1,maxIter+1):
        fa=funkcija(a)
        fb=funkcija(b)

        k=(fb-fa)/(b-a)
        n=fb-k*b
        c=-n/k

        fc=funkcija(c)

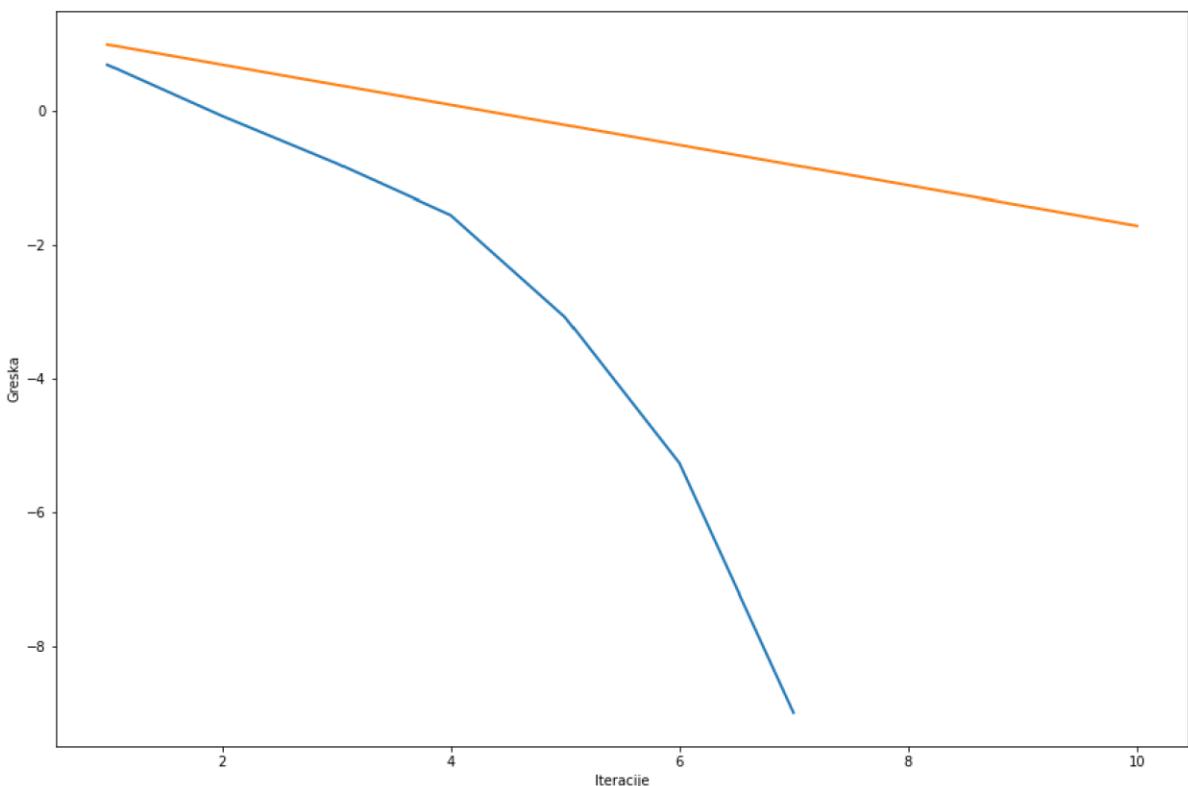
        if np.abs(fc)<tacnost:
            break

        a=b
        b=c

    greske.append(np.abs(a-b))
    if ax is None:
        fig, ax = plt.subplots(figsize=(15, 10))
        ax.plot(np.arange(1,len(greske)+1),np.log10(greske), linewidth= 2)
        ax.set_xlabel("Iteracije")
        ax.set_ylabel("Greska")
    return ax
```

```
In [55]: ax_secica = secica_konvergencija(-15,5,10,10**-15,lambda x: np.cos(x)-x,None)
polovljenje_konvergencija(-15,5,10,10**-15,lambda x: np.cos(x)-x,ax_secica)
```

```
Out[55]: <AxesSubplot:xlabel='Iteracije', ylabel='Greska'>
```


Sečica je otvorena metoda i nema garantovanu konvergenciju. Ona zavisi od odabira početnih vrednosti.

Metoda regula falsi

Regula falsi je modifikacija metode sečice koja kombinuje metodu polovljenja i metodu sečice.

Regula falsi zahteva zatvoren interval u kome se nalazi rešenje kao uslov za pokretanje.

Tokom izvršavanja sečica se povlači uvek kroz tačake između kojih funkcija menja znak.

Na ovom predavanju nećemo detaljno obrađivati metodu regula falsi. Kao dodatni neobavezan zadatak, možete napisati kod za metodu regula falsi pomoću kodova sa ovog predavanja.

Njutnova metoda

Njutnova metoda ili metoda tangente koristi istu logiku kao metoda sečice, ali se umesto sečice koristi tangenta.

Prepostavka je da tangenta bolje prati funkciju od sečice pa će samim tim ovaj metod brže konvergirati od metode sečice.

Metod je otvoren i zahteva samo jednu početnu tačku. Samim tim konvergencija nije garantovana, ali je kvadratna kada metod konvergira.

Njutnova metoda je najbrža metoda koji učimo danas, ali (kao što ćete videti u nastavku) zahteva izvod funkcije koji nije uvek lako ni brzo izračunljiv.

Algoritam Njutnove metode

Krenućemo od jednačine tangente u nekoj tački x_1 , a x_2 ćemo odrediti kao tačku u kojoj ta tangenta seče x-osi.

Jednačina tangente u tački x_i :

$$y_i = f(x_i) + f'(x_i)(x - x_i)$$

gde je $f'(x_i)$ izvod funkcije $f(x)$ u tački x_i .

Postavljamo $y_i = 0$, ubacujemo x_1 umesto x_i , i izražavamo tačku x_2 kao tačku x na tangentu za koju važi $y_i = 0$:

$$\begin{aligned} 0 &= f(x_1) + f'(x_1)(x_2 - x_1) \\ f'(x_1)x_2 &= f(x_1) - f'(x_1)x_1 \\ x_2 &= x_1 - \frac{f(x_1)}{f'(x_1)} \end{aligned}$$

Ako sada umesto x_2 i x_1 redom pišemo x_{n+1} i x_n dobijamo opštu formulu za Njutnovu metodu:

$$x_{n+1} = x_n - \frac{f(x_n)}{f'(x_n)}$$

Primer: Primenićemo sada metodu tangente na funkciju $f(x) = x^2 - 2$ za početnu vrednosti $x_1 = 9$. Da li možemo da odaberemo baš bilo koju tačku? Šta bi bilo da smo odabrali $x_1 = 0$?

$$\begin{aligned} x_2 &= x_1 - \frac{f(x_1)}{f'(x_1)} \\ f(9) &= 9^2 - 2 = 79 \\ f'(9) &= 2 \cdot 9 = 18 \\ x_2 &= 9 - \frac{f(9)}{f'(9)} \\ x_2 &= 9 - \frac{79}{18} = 4.6111 \end{aligned}$$

```
In [56]: def tangenta_viz(x1,maxIter,tacnost,funkcija,izvod):
    plot_function([x1-10.,x1+1.],funkcija)
    for i in range(1,maxIter+1):
        fx1=funkcija(x1)
        fizvodx1=izvod(x1)

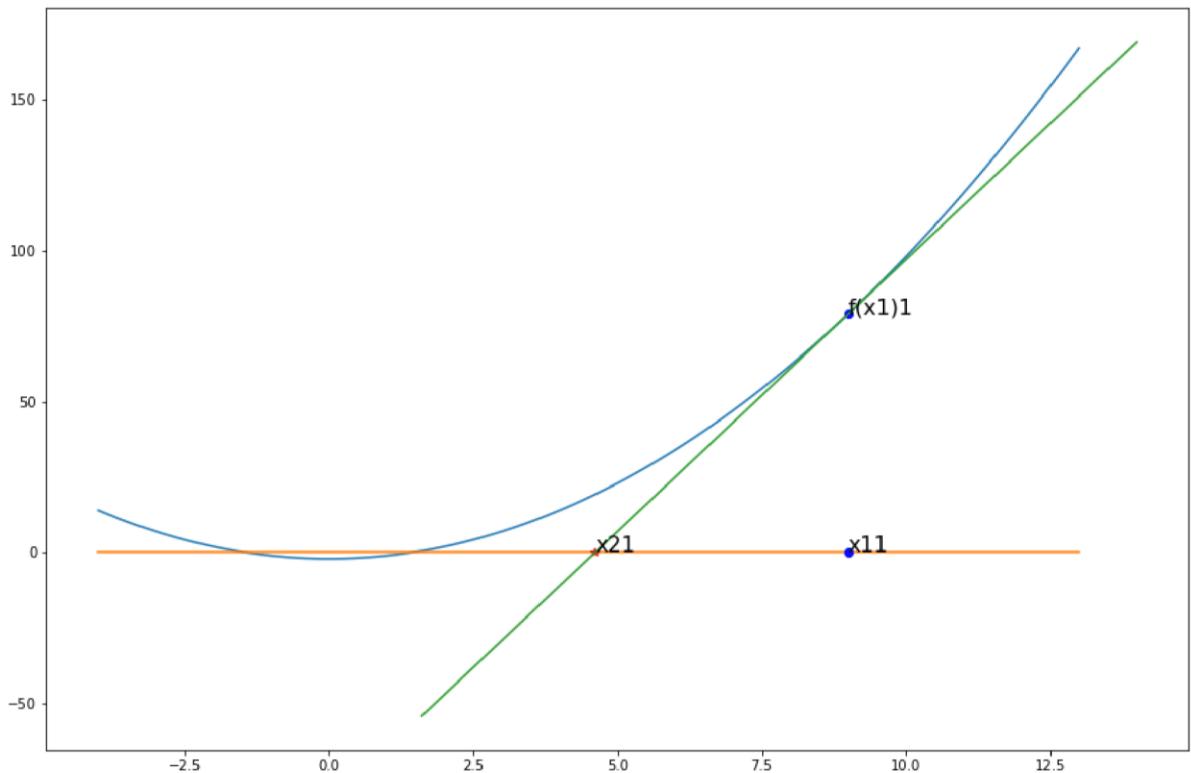
        x2=x1-fx1/fizvodx1
        fx2=funkcija(x2)

        draw_point([x1,0],i,'bo','x1')
        draw_point([x1,funkcija(x1)],i,'bo','f(x1)')
        draw_point([x2,0],i,'r*','x2')

        tmp_x=np.linspace(x2-3,x1+5,100)
        plt.plot(tmp_x,fx1+fizvodx1*(tmp_x-x1))

        if np.abs(fx2)<tacnost:
            break
        x1=x2
```

```
In [57]: tangenta_viz(9,1,10^-5,lambda x:x**2-2,lambda x:2*x)
```


$$x_3 = x_2 - \frac{f(x_2)}{f'(x_2)}$$

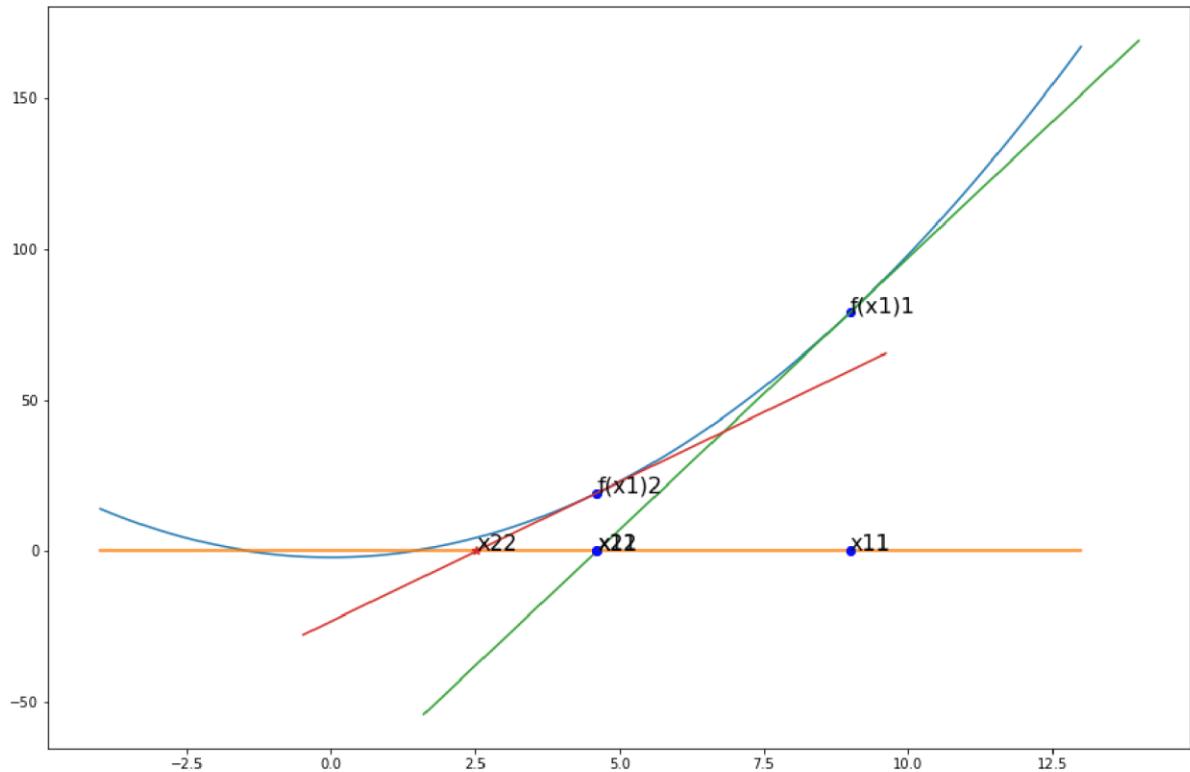
$$f(4.6111) = 4.6111^2 - 2 = 19.262$$

$$f'(4.6111) = 2 \cdot 4.6111 = 9.222$$

$$x_3 = 4.6111 - \frac{f(4.6111)}{f'(4.6111)}$$

$$x_2 = 4.6111 - \frac{19.262}{9.222} = 2.5224$$

```
In [58]: tangenta_viz(9,2,10^-5,lambda x:x**2-2,lambda x:2*x)
```


Pogledati animaciju za metodu tangente sa slajdova.

Pišemo kod za metodu tangente.

```
In [59]: def tangent(a,x1,maxIter,tacnost,funkcija,izvod):
    print("iter\tx1\tx2\tf(x2)")
    x2=x1
    for i in range(1,maxIter+1):
        fx1=funkcija(x1)
        fizvodx1=izvod(x1)

        x2=x1-fx1/fizvodx1
        fx2=funkcija(x2)

        tmp_str = "%1f \t %.8f \t %.8f \t %.8f" % (i,x1,x2,fx2)
        print(tmp_str)

        if np.abs(fx2)<tacnost:
            break
        x1=x2
    return x2
```

```
In [61]: x=tangent(9,10,10^-5,lambda x:x**2-2,lambda x:2*x)
print(x)
```

iter	x1	x2	f(x2)
1.0	9.00000000	4.61111111	19.26234568
2.0	4.61111111	2.52242303	4.36261792
3.0	2.52242303	1.65765572	0.74782249
4.0	1.65765572	1.43208943	0.05088015
5.0	1.43208943	1.41432513	0.00031557
6.0	1.41432513	1.41421357	0.00000001
7.0	1.41421357	1.41421356	0.00000000
8.0	1.41421356	1.41421356	-0.00000000
9.0	1.41421356	1.41421356	0.00000000
10.0	1.41421356	1.41421356	-0.00000000
			1.414213562373095

```
In [62]: tangenta(5,20,10**-5,lambda x: np.cos(x)-x,lambda x: -np.sin(x)-1)
secica(-15,5,20,10**-5,lambda x: np.cos(x)-x)
polovljenje(-15,5,10,10**-5,lambda x: np.cos(x)-x)
```

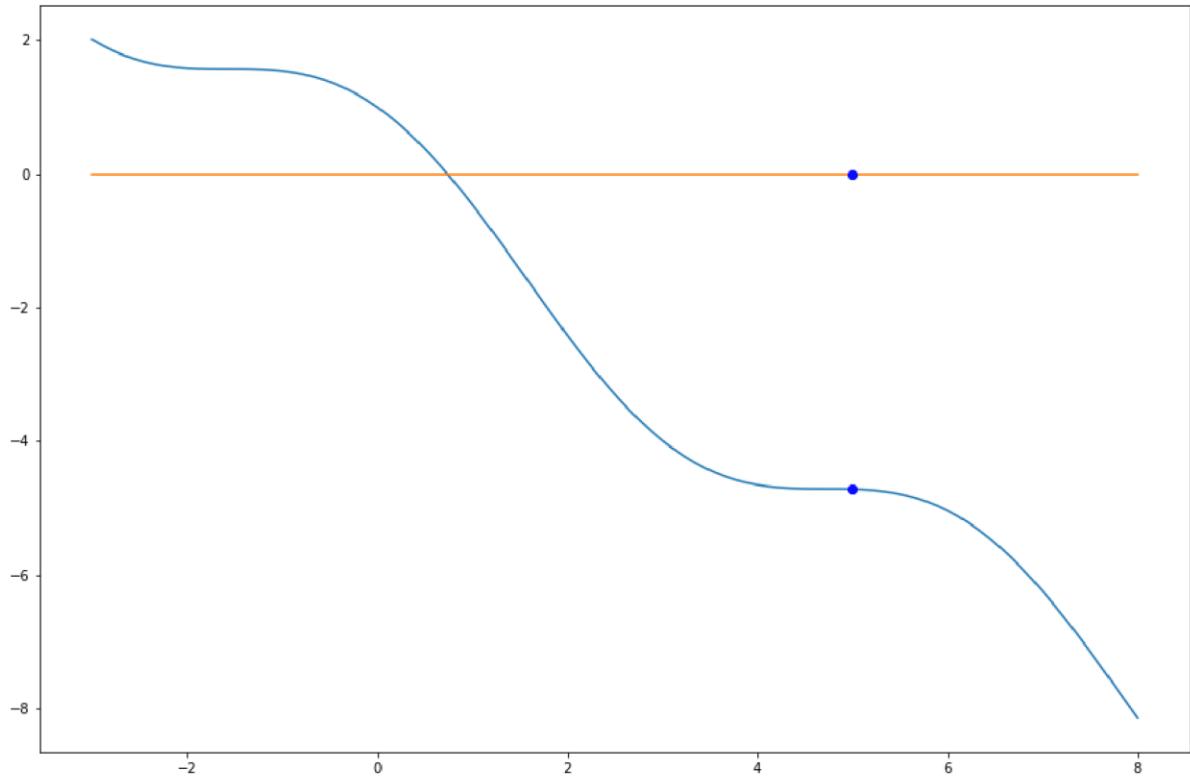
iter	x1	x2	f(x2)	
1.0	5.00000000	-109.82056070	108.82968391	
2.0	-109.82056070	15.96077756	-16.92898988	
3.0	15.96077756	-6.61511546	7.56053059	
4.0	-6.61511546	4.60009970	-4.71215316	
5.0	4.60009970	-743.61972519	743.02810852	
6.0	-743.61972519	3090.75839064	-3089.91583220	
7.0	3090.75839064	-3606.14007271	3607.05787238	
8.0	-3606.14007271	-1024.21822264	1025.21648160	
9.0	-1024.21822264	65.25924708	-66.01486546	
10.0	65.25924708	25.37140273	-24.39974746	
11.0	25.37140273	5.63692972	-4.83858544	
12.0	5.63692972	-6.52647233	7.49702373	
13.0	-6.52647233	3.34965197	-4.32808560	
14.0	3.34965197	-2.10519474	1.59587132	
15.0	-2.10519474	9.34091211	-10.33739743	
16.0	9.34091211	-0.19747757	1.17804216	
17.0	-0.19747757	1.26810728	-0.97001919	
18.0	1.26810728	0.77181659	-0.05517169	
19.0	0.77181659	0.73931367	-0.00038250	
20.0	0.73931367	0.73908514	-0.00000002	
iter	x1	x2	x3	
1.0	-15.00000000	5.00000000	0.02408090	
2.0	5.00000000	0.02408090	0.87697619	
3.0	0.02408090	0.87697619	0.71000234	
4.0	0.87697619	0.71000234	0.73824922	
5.0	0.71000234	0.73824922	0.73909059	
iter	a	b	c	b-a
1.0	-15.00000000	5.00000000	-5.00000000	20.00000000
2.0	-5.00000000	5.00000000	0.00000000	10.00000000
3.0	0.00000000	5.00000000	2.50000000	5.00000000
4.0	0.00000000	2.50000000	1.25000000	2.50000000
5.0	0.00000000	1.25000000	0.62500000	1.25000000
6.0	0.62500000	1.25000000	0.93750000	0.62500000
7.0	0.62500000	0.93750000	0.78125000	0.31250000
8.0	0.62500000	0.78125000	0.70312500	0.15625000
9.0	0.70312500	0.78125000	0.74218750	0.07812500
10.0	0.70312500	0.74218750	0.72265625	0.03906250

Out[62]: 0.72265625

Metoda tangente divergira za početnu vrednost $x_1 = 5$. To je zato što je tačka $x_1 = 5$ skoro tačka prevoja, tj. važi $f'(5) = -\sin(5) - 1 = -0.041$. Što možemo videti i na grafiku.

```
In [64]: plot_function([0,5],lambda x: np.cos(x)-x)
plt.plot(5,0,'bo')
plt.plot(5,np.cos(5)-5,'bo')
```

```
Out[64]: [<matplotlib.lines.Line2D at 0x205264d3ef0>]
```


Sada menjamo početnu tačku na $x_1 = 2.5$ i poređimo metode.

```
In [65]: tangenta(2.5,20,10**-5,lambda x: np.cos(x)-x,lambda x: -np.sin(x)-1)
secica(-2.5,2.5,20,10**-5,lambda x: np.cos(x)-x)
polovljenje(-2.5,2.5,10,10**-5,lambda x: np.cos(x)-x)
```

iter	x1	x2	f(x2)	
1.0	2.5000000	0.43481317	0.47213558	
2.0	0.43481317	0.76701271	-0.04702568	
3.0	0.76701271	0.73925236	-0.00027988	
4.0	0.73925236	0.73908514	-0.00000001	
iter	x1	x2	x3	f(x3)
1.0	-2.5000000	2.5000000	-0.80114362	1.49702949
2.0	2.5000000	-0.80114362	0.22881284	0.74512352
3.0	-0.80114362	0.22881284	1.24947873	-0.93366173
4.0	0.22881284	1.24947873	0.68183216	0.09458720
5.0	1.24947873	0.68183216	0.73404919	0.00841883
6.0	0.68183216	0.73404919	0.73915090	-0.00011007
7.0	0.73404919	0.73915090	0.73908506	0.00000012
iter	a	b	c	b-a
1.0	-2.5000000	2.5000000	0.00000000	5.00000000
2.0	0.00000000	2.50000000	1.25000000	2.50000000
3.0	0.00000000	1.25000000	0.62500000	1.25000000
4.0	0.62500000	1.25000000	0.93750000	0.62500000
5.0	0.62500000	0.93750000	0.78125000	0.31250000
6.0	0.62500000	0.78125000	0.70312500	0.15625000
7.0	0.70312500	0.78125000	0.74218750	0.07812500
8.0	0.70312500	0.74218750	0.72265625	0.03906250
9.0	0.72265625	0.74218750	0.73242188	0.01953125
10.0	0.73242188	0.74218750	0.73730469	0.00976562

```
Out[65]: 0.7373046875
```

Vidimo da metoda tangente najbrže (za 4 iteracije) stiže do rešenja.

Konvergencija Njutnove metode

Njutnova metoda konvergira kvadratno, odnosno odnos iteracija i greške je kvadratna funkcija.

Kao što smo videli na jednom od prethodnih primera, konvergencija Njutnove metode nije garantovana i zavisi od izbora početnog rešenja.

Ako bismo u praksi hteli da što brže garantovano stignemo do tačnog rešenja, jedna od opcija bi bila da znamo bar grubo neki veći zatvoreni interval u kome je rešenje, pa da pokrenemo nekoliko iteracija metode polovljenja, pa onda kad suzimo interval odabremo neko početno rešenje i pokrenemo Njutnovu metodu.

```
In [67]: def tangenta_konvergencija(x1,maxIter,tacnost,funkcija,izvod,ax):
    greske=[]
    for i in range(1,maxIter+1):
        fxl=funkcija(x1)
        fizvodx1=izvod(x1)

        x2=x1-fxl/fizvodx1
        fx2=funkcija(x2)

        if np.abs(fx2)<tacnost:
            break
        x1=x2

        greske.append(np.abs(fx2))
    if ax is None:
        fig, ax = plt.subplots(figsize=(15, 10))
    ax.plot(np.arange(1,len(greske)+1),np.log10(greske),linewidth= 2)
    ax.set_xlabel("Iteracije")
    ax.set_ylabel("Greska")
    return ax
```

```
In [68]: ax = tangenta_konvergencija(2.5,20,10**-15,lambda x: np.cos(x)-x,lambda x: -np.sin(x)-1,None)
ax = secica_konvergencija(-2.5,2.5,20,10**-15,lambda x: np.cos(x)-x,ax)
polovljenje_konvergencija(-2.5,2.5,20,10**-15,lambda x: np.cos(x)-x,ax)
```

```
Out[68]: <AxesSubplot:xlabel='Iteracije', ylabel='Greska'>
```

